

CRACOVIA URBS EUROPAEA

KONFEDERACJA NA RZECZ PRZYSZŁOŚCI KRAKOWA

ul. Oleandry 2, 30-063 Kraków, tel/fax. (12) 427 22 52

Kraków, 22 kwietnia 2013 r.

**Biuro Planowania Przestrzennego
Urzędu Miasta Krakowa,
Kraków, ul. Sarego 4**

Dotyczy: ogłoszenia Prezydenta miasta Krakowa o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu (tj. w dniach od 11 marca do 9 kwietnia br) projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Wielicka - Wschód" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W nawiązaniu do naszego uprzedniego wystąpienia w tej sprawie składamy uwagi, motywowane niepokojem i troską o ocalenie miejsca ekspozycji kopca Krakusa, zwłaszcza w Podgórzu i Płaszowie (wszystkie poniższe stwierdzenia i uwagi są naszą opinią w tej sprawie).

Kopiec Krakusa posiada wybitne znaczenie zarówno jako wyjątkowy zabytek materialny, jak i składnik prastarych tradycji, które - jak głosi legenda - dały początek naszemu miastu. Niestety, na skutek ostatnich kilku dekad przemian przestrzennych Krakowa widoki na kopiec zostały w zdecydowanej większości zasłonięte. Ocalale widoki kopca powinny tym bardziej podlegać wzmożonej, pełnej ochronie. Jednym z najlepiej zachowanych miejsc ekspozycji kopca jest Staw Płaszowski i jego otoczenie - teren ważny przyrodniczo, krajobrazowo i dla rekreacji. Kopiec jest stamtąd widoczny na grzbiecie Krzemionek, w towarzystwie fortu św. Benedykta i wież niektórych kościołów Kazimierza i Krakowa.

Wartości te potwierdza "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Krakowa". Ze względu na ochronę środowiska kulturowego miasta, przedmiotowy obszar planu znajduje się w strefie integracji (północna część); w strefie ochrony i kształtowania krajobrazu (całość obszaru) oraz pomiędzy punktami i ciągami widokowymi Krzemionek Podgórskich - a ciągiem widokowym od strony wschodniej (część obszaru; strzałki przy ciągu jednoznacznie wskazują kierunki chronionych widoków - m. in. Krzemionki). Obszar na północy przylega bezpośrednio do strefy ochrony sylwety miasta (wzdłuż ul. Wielickiej) i niemal sąsiaduje z granicą pomnika historii „Kraków Historyczny Zespół Miasta”.

1. Uważamy, iż – zgodnie z wymienionymi ustaleniami studium - w strefie ochrony i kształtowania krajobrazu należy chronić powiązania widokowe, ekspozycję wzniesienia z kopcem Krakusa oraz widoki z kopca i jego otoczenia. Północna część obszaru planu znajduje się zaledwie ok. 400 m od kopca Krakusa i fortu św. Benedykta. W naszej opinii zabudowa tych terenów (U1 i U2) zdecydowanie nie powinna przekraczać wysokości i skali obecnej zabudowy terenu U1 (wyznaczonej wysokością kalenic międzywojennych kamienic Wielicka 24, 26, 26a i wysokością elewacji frontowej nowego zespołu budynków biurowych, przylegającego do tych kamienic).

Pragniemy zaznaczyć, że uwagi, dotyczące widoczności kopca Krakusa ze Stawu Płaszowskiego oparte są na naszych własnych analizach krajobrazowych, przeprowadzanych dwukrotnie – w ub. roku jesienią oraz tego roku – wiosną.

2. Uwaga punktu 1, dotycząca wysokości budynków w kontekście widoku znad Stawu Płaszowskiego ma zastosowanie również dla terenów UP.1 i U.3, w zakresie, w jakim wpływać mogą na widoki na kopiec Krakusa od strony Płaszowa, Stawu i linii kolejowej. Teren UP.1 zabudowany jest gmachem, który wkracza w widoki Krzemionek znad Stawu Płaszowskiego, zaś w widokach z otoczenia kopca ingeruje w panoramę Krakowa i jej odbiór - dlatego ewentualna nowa zabudowa tego terenu powinna być odpowiednio niższa.

Uważamy, że wysokość zabudowy (oraz zieleni) winna zostać tak dobrana, by z kopca i jego otoczenia pozostał widoczny Staw Płaszowski (a w odniesieniu do terenów w pozostałych rejonach obszaru - Bagry).

3. Odcinek ul. Wielickiej od wiaduktu kolei do zjazdu tramwaju na pobocze. Jeśli na miejscu istniejącego zagospodarowania terenu byłaby realizowana nowa zabudowa, to powinna ona nawiązać do tradycji miejsca i wprowadzić cechy zabudowy Podgórze we współczesnej architekturze: odpowiednia skala, horyzontalne bryły, dachy dwuspadowe kalenicą równoległe do ulicy. Dachy płaskie wcześniej tu nie występowały, zachowały się natomiast budynki architektury "józefińskiej" z XVIII i XIX w. tuż obok - na ul. Limanowskiego. Okres XVIII w. i XIX w. kształtował podwaliny współczesnej urbanistyki, a osiągnięcia Podgórze są w tym zakresie modelowe.

Według naszej wiedzy tradycje usługowo-produkcyjno-magazynowe (jakie słusznie wskazuje Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 3594/2012 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 2012-12-03 *Wykaz i sposób rozpatrzenia uwag i pism wniesionych do ponownie wyłożonej do publicznego wglądu części projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Wielicka-wschód”*, rubryka 10, s. 3 i 4, pkt 2) istnieją na Krzemionkach - można rzec - od paleolitu i neolitu (pracownie krzemieniarskie); już w średniowieczu działały tu np. kamieniołomy, a u stóp Krzemionek cegielnie. Na terenie U.1 istniała w XVIII w. duża cegielnia (1792 r., plan Geigera). W końcu XIX w. źródła kartograficzne ukazują w tym miejscu składy i warsztaty Twierdzy Kraków (zaplecze fortu Krakus), istniejące jednak w całkowitej harmonii z pierzeją zabudową o "józefińskim" charakterze. Dlatego uważamy za całkowicie możliwe dalsze zgodne współistnienie tradycji funkcji i - adaptowanej do współczesności - tradycji formy.

To bezspornie jest fragment zabytkowej przestrzeni Starego Podgórze, jakkolwiek bardzo zniszczony, to wciąż wart zabiegów integrujących. Integrację z zachowanymi zabytkowymi składnikami cechami układu urbanistycznego rozumiemy jako - między innymi - nawiązanie do nich. Studium wskazuje to tak (cytujemy ponownie): „Wśród kierunków działań wymienić należy konserwację, remonty i adaptacje istniejącej substancji oraz kształtowanie zespołów i układów z wprowadzeniem nowych elementów, respektujących i asymilujących istniejące wartości urbanistyczne i architektoniczne.”

Uważamy, iż architektura współczesna winna w tym miejscu - respektować i asymilować - wyraziste cechy istniejące. Ulice, nazywane teraz Limanowskiego i Wielicka zostały zakomponowane w XVIII w. jako całość (z zachowaniem starszych, zapewne średniowiecznych, struktur w sąsiedztwie). W omawianym rejonie północnego odcinka ul.

Wielickiej zabudowa Podgórze kształtowała się najwcześniej - niestety, została wyburzona w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat.

4. Zabudowa ulicy Wielickiej poza wskazanym wyżej odcinkiem uwarunkowanym historycznie - powinna być kształtowana według odmiennych zasad i tu wnosimy uwagi co do troski o powiązania krajobrazowe, ekologiczne oraz rozeznanie występujących wartości. Obszar planu znajduje się w strefie ochrony i kształtowania krajobrazu i sąsiaduje z południowo-wschodnimi częściami Krzemionek. Ponawiamy więc ogólną uwagę, że jest on przedpolem widokowym dla Krzemionek, a w związku z tym, naszym zdaniem, zabudowa nie powinna tu uszczuplać usytuowaniem, rozmiarami i formą widoków tak z Krzemionek, jak i na wzgórze, a także ekspozycji kopca Krakusa (wraz z otoczeniem) na tle sylwety Krakowa od strony południowo-wschodniej. Bardzo wrażliwy na różne formy obiektów otoczenia jest teren dawnego KL Płaszów, niewątpliwie wymagający ochrony krajobrazowej w sąsiedztwie.

5. Ponownie wskazujemy, że za niezbędne uważamy rozważenie następujących spraw:

5.1. Ze źródeł wynika, że na terenie objętym projektem planu prawdopodobnie znajdował się w czasie okupacji obóz - *Judenarbeitslager I*. Uważamy za niezbędne rozeznanie i uwzględnienie tego zagadnienia.

5.2. Nadal uważamy, że w ustaleniach planu powinny zostać uwzględnione (skorelowane) postulaty kontynuacji ciągu pieszo-rowerowego dawną trasą kolei z lat 80 XIX w. (obszar po zachodniej stronie ul. Wielickiej) i postulaty zabezpieczenia ruchu pieszego i rowerowego wzdłuż ulicy Wielickiej, a w związku z tym bezkolizyjnego przekraczania ulicy również w rejonie Cmentarza Podgórskiego (Nowego). Dotyczy to również obsługi cmentarza oraz Krzemionek - w dni wolne od pracy parkingi strefy usługowo-administracyjnej powinny służyć Krzemionkom; uniknie się wówczas tworzenia parkingów po stronie Krzemionek.

Na zakończenie zapewniamy, że z pewnością nie wskazywaliśmy "... kontynuacji form urbanistycznych Kopca Krakusa i Fortu 33" (Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 3594/2012 Prezydenta Miasta Krakowa... jw., rubryka 10, s. 3, punkt 1) -

- z poważaniem